

Список використаних джерел

1. Постанова від 07.10.2020 р. № 755/17944/18 Верховний Суд. Касаційний цивільний суд. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/92315178>
2. Конструкція фразаторних правочинів. 2021. URL: <https://borgexpert.com/ru/stiahnennia-borhiv/sudova-praktyka/konstruktsiia-fraudatornykh-pravochyniv>

Науковий керівник: д-р.юрид.наук, професор Ульянова Г.О.

Маковецький Андрій Миколайович

аспірант кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОБ'ЄКТИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Положеннями Конвенції «Про захист прав людини й основоположних свобод» встановлено, що «кожна особа (як фізична так і юридична) має право безперешкодно користуватися своїм майном, а позбавлення вказаних осіб її власності не допускається інакше як в інтересах суспільства, а також на умовах, передбачених законодавством та загальними принципами міжнародного права, при цьому на здійснення контролю за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів, визнано правом держави» [1].

Власність – це відносини між людиною, групою або громадою людей (суб'єктом), з одного боку, і будь-якою субстанцією матеріального світу (об'єктом) – з іншого, що полягає у постійному, або тимчасовому, частковому, повному відчуженні, від'єднанні, привласненні об'єкта суб'єктом.

Відповідно до частини 5 статті 60 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що «від імені та в інтересах територіальних громад органи місцевого самоврядування можуть здійснювати правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності відповідно до законодавства, в той же час останні можуть виконувати необхідні майнові операції, а також вести передачу зазначених вище об'єктів в постійне або тимчасове користування (здавати в оренду, купувати або продавати тощо) особам (фізичним або юридичним), використовувати ці об'єкти в якості

застави, а також розглядати питання про відчуження, визначати договорами або угодами умови використання та фінансування таких об'єктів» [2].

Згідно з частини 1 статті 142 Конституції України «матеріальною і фінансовою основою територіальних органів в особі органів місцевого самоврядування виступають рухоме та нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад» [3].

Господарський кодекс України у ст.78 прописує, що комунальні підприємства, установи та організації утворюються на базі відокремленої частини комунальної власності і входять до сфери управління відповідного органу місцевого самоврядування, який визначає в установчих документах та інших актах обсяг завдань, які має здійснювати комунальне підприємство. Тобто комунальні юридичні особи є такою ж складовою об'єктів цивільних прав територіальних громад, як і інші [4].

Об'єкти комунальної власності можна визначити, як предмети (майно, грошові кошти, земельні ділянки тощо), що складають матеріальну та фінансову основу місцевого самоврядування та використовуються для забезпечення соціально – економічних потреб населення. Об'єкти комунальної власності є базою задоволення матеріальних і духовних потреб людини – члена територіальної громади, зокрема в житлі, освіті, охороні здоров'я, комунальних послугах, відпочинку, дозвілля та інших послугах.

Крім вищевказаного законодавством визначено, що «територіальним громадам належать право комунальної власності на майно (рухоме та нерухоме), які визначаються об'єктами комунальної власності, місцеві бюджетні доходи та інші грошові кошти, земельні ділянки та природні ресурси, організації, підприємства, установи, банки, страхові товариства і пенсійні та житлові фонди, заклади (культури, освіти, науки, охорони здоров'я, спорту тощо)» [2].

Також, у положеннях законодавства, виділяють об'єкти «виключного права» комунальної власності, зокрема: «землі загального користування населених пунктів, природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, надані для розміщення будинків органів державної влади та місцевого самоврядування; землі; річки, водоймища та їх береги; кладовища; пам'ятки історії та архітектури; природні ландшафти та заповідники; інші об'єкти, перелік яких встановлює територіальна громада або відповідна рада» [2].

Передача майна територіальним громадам державою регулюється Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності». Так, цим законом передбачено, що «об'єктами передачі можуть бути: цілісні майнові комплекси підприємств; нерухоме майно; об'єкти незавершеного будівництва; інше окреме індивідуально визначене майно підприємств; акції (частки, паї), що належать державі або суб'єктам права комунальної власності; об'єкти житлового фонду, гуртожитки; об'єкти соціальної інфраструктури (крім кінотеатрів, санаторіїв, профілакторіїв, будинків відпочинку та аптек); соціального забезпечення, які перебувають у повному господарському віданні чи оперативному управлінні державних підприємств, або не увійшли до статутного капіталу господарських товариств, створених у процесі приватизації, у тому числі не завершені будівництва» [5].

Однак законом також передбачено об'єкти, які не можуть передаватися до комунальної власності, зокрема до них відносяться «об'єкти, право власності на які не зареєстровано в установленому законом порядку (крім об'єктів житлового фонду та гуртожитків, нерухомого військового майна, яке вивільняється у процесі реформування Збройних Сил України); об'єкти, будівництво яких фактично продовжується за рахунок державних капітальних вкладень, до введення їх в експлуатацію тощо» [5].

Слід зазначити, що у територіальних громадах без згоди останньої або прийняття рішення ради територіальної громади чи уповноваженого нею органу, за винятком випадків, передбачених законом, об'єкти права комунальної власності не можуть бути вилучені та передані іншим суб'єктам.

Слід також зазначити, що держава гарантує захист права власності від будь-яких злочинних посягань та незаконного заволодіння. Перелік, який закріплений у главі 29 ЦК України, способів захисту права власності не є вичерпним. Відповідно до частини 2 статті 16 ЦК України суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом [6].

Список використаних джерел

1. Європейська конвенція з прав людини. Ратифіковано Законом України від 17.07.1997 № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 03.03.1998 № 147/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/147/98-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Мошинська Яна Степанівна

аспірантка кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКІВ ВІДНОСИН, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ПОЗБАВЛЕННЯМ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ

Положення сімейного законодавства України щодо встановлення підстав позбавленням батьківських прав (ст. 164 Сімейного кодексу України [1] (далі – СК України) характеризуються наявністю оціночних понять, які можуть тлумачитися судом неоднозначно, що призводить до невинновданого втручання у сімейне життя з боку держави і порушення права на сімейне життя, передбаченого та захищеного ст. 8 Європейської конвенції з прав людини [2]. Позбавлення батьківських прав має обов'язково відповідати нагальній соціальній потребі, що переслідується, та не порушувати справедливий баланс, який повинен бути досягнутий між відповідними конкуруючими інтересами, з пріоритетом забезпечення найкращих інтересів дитини (рішення ЄСПЛ від 30.11.2017 р. у справі «Странд Лоббен та інші проти Норвегії», справі від 18.06.2019 р. у справі «Хаддад проти Іспанії»).

Можливими шляхами подолання недоліків правового регулювання підстав та порядку відібрання дітей від батьків має стати удосконалення судового механізму забезпечення захисту прав учасників цих відносин. Зокрема, найбільшою гарантією має стати обов'язкове врахування судом думки самої дитини стосовно питання позбавлення її батьків батьківських прав. Однак, на практиці, на сьогодні, думкою дитини під час судового розгляду продовжують нехтувати. Зокрема, у справі № 686/16892/20 від